

TELEGRAFUL ROMÂN.

apare Marțea, Joi și Sâmbata

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză — Articuli nepublicați nu se înapoiază

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Prenumeratiune nouă

la

„Telegraful român”,

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe pătariul IV. Octombrie-Novembrie-Decebre al anului 1894, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedea în fruntea foiei.

Banii de prenumeratiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asigurațiunile postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al poștei ultime se fie scrise bine, ca să se poată ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșese cu ultima Septembrie 1894, să-și înnoască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foii.

Editura „Telegrafului Român” în Sibiu.

Sibiu, 28 Septembrie 1894.

Foile magiare s'au ocupă toate cu sörtea proiectelor de lege bisericesci, cari în casa magnaților nu pot obține majoritatea; ele atacă casa magnaților, care dă ele, nu pricepe ninsunțele liberale ale „națiunii”, ér cele kossuthiste, cari spriginesc proiectele, pe lângă acesta mai invinovátesc și guvernul, care e de vină după părea lor, că prin purtarea lui șovăitoare, nesigură și neorientată a pregătit căderea proiectelor.

Este aciut, că politica bisericescă liberală, cum se numesce, a guvernului, s'au basază pe 5 proiecte de lege cari stau în legătură și cari în dietă au fost toate votate, așa după cum le-a croit guvernul. În casa magnaților însă ele au fost respinse; cel dintâiu proiect, despre căsătoria civilă, a trecut numai a două ori cu chiu cu vai, dar după cum ne asigură foile,

să pun și acestuia mari pedeci, pentru de-a fi sancționat; respinse au fost acum proiectul despre exercitiul liber religios, recepțiunea ovreilor și precum se crede, să vor respinge și cele două din urmă: despre confesiunea copiilor și matriculele civile s'au apoi vor fi modificate așa, încât guvernului nu-i mai convin.

Scim noi bine, ce va fi; exemplu avem cu proiectul căsătoriei civile; asemenea acestuia proiectele din cestiune vor fi retrinse a două și a treia órá în casa magnaților, până ce vor fi acceptate cu o majoritate forțată de 2—3 voturi. Tóte aceste se fac, ca să se împlinescă voia națiunii. Cu acesta foile jidano-magiare fac mare paradă.

„Națiunea magiară s'au alăturat la reformele bisericesci liberale, cu tóta însuflețirea, cu tot focul zelului său, cu cea mai puternică expresiune a spiritului său public — dice „Egyetértés”.

Noi scim însă, că majoritatea cetățenilor Ungariei nu o formeză „națiunea” magiară, ci naționalitățile, cari au fost toate contrare acestor reforme și contrari le-au fost chiar și magiarii catolici, rămâind ca spriginitori ai lor o mică parte de magiari, jidani și guvernul. Acestia sunt, cari doresc aceste reforme; acestia sunt cari s'au supără pe casa magnaților și pe toți aceia, cari nu aprobă aceste proiecte, cari vor avé cele mai funeste urmări pentru popórele patriei și cari nu favorizează decât pe jidani, apoi ateismul și imoralitatea. Acestia numesc pe catolici și pe prelații nostri ultramontani și retrogradi, ér ei se numesc liberali, bătându-se în piept. Dar óre este ultramontan sau retrograd acela care-și apără legea sa contra submării și atacurilor, îndreptate asupra ei indirect chiar dela guvern, și óre sunt adeverații liberali aceia, cari sub masca liberalismului pregătesc calea ateismului și imoralității prin sancționarea

neconfesionalismului ș. a.? Dacă acestia din urmă voesc a ferici patria prin liberalismul lor, ce teren larg de activitate le stă deschis pe terenul cestiunii de naționalitate, a cărei rezolvare este de sigur mai întăritore și mai reclamată de timp, decât legile bisericesci proiectate! În fața acestei cestiunii însă le dispore ori ce liberalism și aceiași, cari s'au s'au liberali, strigă de altă parte că naționalitățile trebuie nimicite ca individualități etnice, să vede, că în numele liberalismului.

Curiósă țară și curioși conducători ai ei!!

Revista politică.

Precum se scie, după căderea proiectului despre exercitiul liber religios, a cădut și proiectul despre recepțiunea ovreilor. La acest proiect încă s'au deschis o discuție înfocată și casa magnaților l'au respins încă la dezbateră generală. Contra proiectului au vorbit între alții contele Zichy bar. Rudyánszky și Escel Sa metropolitul nostru. Cont. Ferd. Zichy, deși ține pe ovrei de cetățeni buni, patriotici, totuși nu pöte vota proiectul, atacându-se prin el dogma creștină. Pentru proiect a vorbit între alții mai pe larg fostul ministru Csáky, carele s'au silit să arete, că trecerea dela creștinism la iudaism se pöte și acum face, de ce se nu se pöta face în viitor. Ministrul de justiție se ocupă în răspunsul seu mai cu sémă cu vorbirea cont. Zichy și cu enunțațiunea Escel. Sale I. P. S. D. archiepiscopul și metropolitul nostru Miron Romanul, carele a accentuat în mod laconic, că nu primesc proiectul, pentru-că nu e timpul și nu e oportun. Ministrul se necăjește pentru enunțațiunea Escel. Sale metropolitului nostru. Presidentialul puse apoi la vot, și proiectul pică cu 109 contra 103 voturi.

Proiectul despre religiunea copiilor s'au primit cu mare majoritate. Pentru proiect vorbi primarele Vaszary și cont. Ant. Zichy, ér contra lui bar. Des. Pronay.

* * *

Luni a ținut și camera deputăților cea dintâiu ședință după feriele de vară. Ministrul-president Wekerle a prezentat budgetul pe 1895. Cheltuelile preliminate sunt mai mari ca în anul trecut. Primul ministru espică amănunțit plusul cheltuelilor în fie-care resort constatând, că cea mai mare sumă a cheltuelilor o reclamă ministrul de interne pentru matriculele de stat, ce se vor introduce deja în 1895. Pondul principal la urcarea venitelor trebuie să se pună pe dările indirecte. Ministrul are firma convingere, că echilibrul în gospodăria statului va fi menținut sub toate împrejurările. Wekerle răspunde apoi la o interpelațiune privitoare la interviewul publicat în „Figaro” și în care a fost vătămăta nobilimea ardelenă. Ministrul declară, că interview-ul conține multe amănunte inexacte. Dinsul stiméză nobilimea, dar va respecta întotdeuna și pe români ca cetățeni egal îndreptățiți.

Ministrul Wekerle a anunțat apoi căderea proiectului despre exercitiul liber religios și a adaus, că dacă s'ar întâmpla să mai cadă și alte proiecte în casa magnaților, le va supune éráși camerei în o ședință meritorică fără ale mai trece prin comisiuni. Deși s'au făcut contra propunerii din partea opoziției enunțațiunea ministrului a fost primită cu majoritate de voturi.

* * *

Sesiunea delegațiunilor s'au încheiat. Ca de obicei așa și acum s'au esprimit delegaților mulțămirea prea înaltă a Maj. Sale pentru activitatea desvoltată. S'au esprimit mulțămirea guvernelor pentru că au lucrat în conțelegere și în urmă s'au esprimit

FOIȚA.

Lupta cu Căpcâni.

Din „Lira Bihorului” care cuprinde 12 Balade populare, adunate de Antoniu Pop, (Gherla 1894) dăm balada cu titlul de mai sus:

Frunză verde flori roșii
În ziua de Rusalii,
Când clopotul resuna
O fetiță frumușea
La biserică mergea,
Să vorbescă cu popa,
Căci drăguțul ei iubit
Era gata de pornit
La luptă cu cei Căpcâni
Vechi dușmani la cei Români.
El ca viță de Román
Cu nouă suflote 'n sân
Scumpă țărișóra sa
Nu pöte a o lăsa
Pentru cununia lor
În brâncă Căpcânilor.
Când lontra ea intra
Slujba tocmai se gâta
Nafora se împărfa
Și tot omul se ruga.
„Părinte sfinția ta,
Ea 'ncepu a cuvânta,

„Te-ai ruga de un cuvânt
De-oi putea în ăst loc sfânt.”
— „Di fată, ce ai de ăst,”
„Ionul meu, drăguțul meu,
Ce mi-l dede Dumneșeu,
Ađi vré să ne cununăm
Și la nópte să jucăm.
Ca nuntași din povești
La óspețele crăesci;
Căci el mâne 'n ădi de ăori,
Duce-s'o 'n câmpul cu flori,
Se culégă ghiociei,
Ghiociei și bujorei,
Pentru chipul Precestei,
Ca se-i tindă ajutor
În contra Căpcânilor,
Cari vreau a ne cutropi,
Moșia de-a ne răpi.
Moșióra ce ne-a dat
Prea puternicu 'mpărat
Traian soțul leului
Ce prin darul ceriului
Și țaria brațului
Sterse vieța Dacului,
De mi-l dede dracului . . .
Așa dar sfinția ta
Gată ce ai de-a gâta
Ca să ne poți cununa.
Țara nóstră-i în necaz,
Nu putem s'avem răgaz.”
Sluga Domnului grăi:

„De-i așa, așa va fi:
Du-te chiamă nuntași
Mirele și nănași,
Corintele, Corinte
Numele cei fecierei,
Cari cu băț înțonurați,
Cu cai ageri și turbați
Duce-or verste 'n nouă țări —
Nouă țări și nouă mări,
Despre vetea ce va fi —
Pă'n la marginea lumii,” —
Sfete-aprinda candela
Și-apoi adă-mi pravila;
Cartea evanghelii
Și tóte ce-or trebui,
Cununile mirilor
Dulce beutura lor
Ca la data nuntelor!
— — — — —
Sună satul de cimpoi,
Fete și ficiori vioi
Încă danțul în ocol
Ca purtați de vânt ușor.
Mirele voinic fisor.
Sóre mândru d'ângă nor,
Cu mirésa subțirea
Mândra ca o porumbea,
Amândoi ca stele 'n ăori.
Pășesc drept printre feciori,
La biserică din deal
Duși de-a dorurilor val;

Și 'ntre hori și chiuit
Ajung la locul sfințit
Popa 'n cale le eși
Și frumosă că le grăi:
„De nimenea îndemnați,
Și de nime 'ntăritați
La olaltă v' luați?”
— „De nimenea îndemnați,
Și de nime 'ntăritați
Ne luăm, ne cununăm.”
„Slavă Domnului să dăm”
Đise popa și eșiră
Cătră casă de porniră.
— — — — —
Vinul bun trece 'n beut,
Păharul trecui umplut,
Și-apoi ădi m'ei cimpoies
Đi uind *) și fără greș.
Sfîrșe călcăiu în vânt
Bate talpa în pământ,
Căci veselia e mare.
Dar din margini de hotare
S'aud vuete 'n turbare
„Vin dușmanii” strigă! toți
„Vin Căpcâni, vin cei hoți!
La hotare, la hotare
Căci e țara 'n strîmtorare
Sus voinici, cu mic cu mare!”

*) uind = chiuind.

multămită și presidenților, cari au condus ședințele. Delegațiunile au primit precum se știe, bugetele ministrilor fără a șterge un cruceriu. Presidential delegațiunea ungare a declarat, că enunțările ministrului comun Kálnoky sunt de tot liniștitoare și îngrigirile ivite pentru mișcările țerilor balcanice nu trebuie să neliniștescă pe nimenea.

* * *

Din Paris se știe, că un războiu vamal între Franța și Austro-Ungaria are să izbucnească în curând. Afacerea stă astfel:

Guvernul Franței a cerut astă-vară dela ministrul de externe din Viena, ca să dea și pentru importul vinurilor franceze favorul, de care se bucură vinurile italiene. Astăzi pentru importul vinurilor italiene în Austro-Ungaria se plătesc vamă numai 3 fl. 20 cr., în timp ce vama vinurilor franceze este de 50 franci.

În sensul convențiunii comerciale Franța are dreptul de a pretinde același favor pentru vinurile sale, ca și acela al vinurilor italiene. Astă-vară deputatul francez Turrel, în numele agrarilor, a adresat în sesiunea această o interpelare guvernului, dar guvernul a amânat atunci răspunsul, în speranța, că intrând în tractări cu ministerul de externe dela Viena, li va succeda a dobândi favorul amintit.

Au trecut de atunci trei luni, fără ca guvernul francez să fi primit vreun răspuns. Acum se asigură, că guvernul francez și-a pierdut răbdarea de a mai aștepta și la finea lui Octombrie, el îi va da lui Turrel răspunsul datorit, care răspuns însă pentru Austro-Ungaria nu va fi altceva decât o directă declarație de războiu, prin care convențiunea comercială cu Franța se va sista.

Dacă această s'ar realiza, Ungaria mai ales ar primi o grea lovitură, căci industria de lemne (dóge) s'ar nimici cu desăvârșire. Astăzi se exportă dela noi în Franța dóge în valoare de 15—20 milioane fl., prin ceea ce lemnul de stejar are un preț bun. Dacă însă se va stabili pentru Franța o vamă de cinci-ori mai mare, ca cea actuală, după cum e proiectat, atunci natural, că Ungaria va pierde acest export.

Dacă guvernul din Budapesta va întreprinde grabnic pentru a li-se acorda vinurilor franceze favorul identic cu cel al vinurilor italiene, pericolul încă s'ar putea evita. În acest caz are să urmeze estinerea vinurilor la noi. La caz contrar, după cum li-se știe din Paris foilor budapestane, cu 1 Novembre convențiunea comercială cu Franța va fi denunțată, și după 6 luni ulterioare va urma războiul vamal.

* * *

Plumbii vin plôia și foc
— „Dați feciori nu stați pe loc,
Spăriați-i pe mișei,
Dați în ei, săriți pe ei“
Le grăsește domnul lor,
El, crășul codrilor.
Er', Ionul lui Todoraș
Veselu de ieri nuntaș,
Astăzi dă și strigă: „dați
Pe Căpcâni, Români fărtați,
Să-i sdrobim, să-i amuțim,
Pușca 'n piept să li-o țintim,
Și-apoi să-i dăm corbilor
Ciórelor și lupilor.“
Plumbii fluieră prin vânt,
Plôia tórnă pe pământ.
Curge sângele părâu,
Curge sângele cel réu,
Curge sânge de Căpcân
Stors de harnicul Român
Las' se curgă, nu-i păcat,
Că nu e sânge curat.
Séra se scobórá 'n sat
Lupta bine s'a gătat.
Merg Români biruitori
Cătră sat cântând la hori
Și la nuntă se pornesc;
Jócă, béu se veselesc.
Căci scăpat'au țera lor
Din ghiara Căpcânilor.

De pe câmpul de războiu vin sciri că statele interesate s'au îngrigrit ca iaponesi să nu trecă o margine care ar pune în conflict și pe europeni.

Se anunță că împăratul Chinei a redat confiența sa prințului Kong, unchiul său, pe care-l ținea în disgrăție de mai mulți ani, dar deșele nu sunt de acord asupra naturii esente a puterii ce i-a confiat.

O informațiune din Shanghai, comunicată prin „Agenția Havas“ spune că prințul Kong ar fi fost numit președinte al Tsong li-Iame -nului și al consiliului de amiralitate, după aceea ajutor al lui Li Hung-Chang ca inspector al operațiilor militare; dar e neverosimil ca același om să devie în același timp ministru de marină și ministru al afacerilor străine, deși concedierea prințului Ching, care ocupă acest din urmă post, nu este imposibilă din cauza opozițiunii ce făcu, singurul din toți omenii de stat, proiectului unui rebel contra Japoniei. Versiunea ziarului „Times“ este probabil cea adevărată: acest diar e informat dela corăspondenții săi din Shanghai, că împăratul Koangsu a ordonat numai creațiunea unui comitet special, din care face parte prințul Kong, președintele T-song li-Ia-men-ului și șeful amiralității pentru conducerea operațiilor de rebel.

Vice-regele din Petchili, Li Hung Chang, n'a făcut încă nici o preparativă pentru a se duce la cartierul general al armatei în campanie și șomotul circula acum la Tien-Tsin că el nu va părăsi acest oraș pe cât timp inimicii săi vor striga contra lui pe lângă împăratul.

Pentru moment, socrul împăratului Konei-Hsiang, a primit misiunea de a completa lucrările de apărare în lungul cotei golfurilor Petchili și Liao-Toung, pe unde ar putea să fie încercat un atac în contra Pekingului. Această capitală va fi păzită însă și printr'o garnizónă dela 20,000 până la 25,000 de soldați cari sunt, se știe, dresați europenește și cari vor opera concentrațiunea lor la Tung Chau, stațiune care apără accesul Pekingului spre sud-est.

Vorbirea

finută de P. S. Sa episcopul Nicolae Popea, în ședința dela 3 Octombrie n. a Casei magnaților.

Escelența Vóstră, Dle Președinte!
Escelențele Vóstre, Dlor Magnați!

Socot, că în general, așa numitele reforme politice-bisericesci vor cauza cele mai mari încurcături, vor conturba în măsura cea mai mare pacea și liniștea sufletescă a locuitorilor din patrie. În urma acestor proiecte de legi, dacă ele s'ar primi, s'ar viri în sinul poporului o neînțelegere și demoralizație, care ar fi începutul nimicirii vieții noastre religioase și morale.

Cu drept cuvânt ne-am fi așteptat să ni-se aducă proiecte mai bune, mai salutare pentru noi toți, proiecte, cari ajungând legi, să ușureze sórtea noastră, dar nu ca să agraveze, să ne amărăscă în zilele, când și de altminteri suntem aproape de a căde istoviți de atâtea poveri.

În loc de proiecte bune însă, ne pomem cu nise proiecte, din cari rezultă luminos, că guvernul și-a ales cea mai radicală metodă pentru rezolvarea acestei reforme bisericesci de capitală importanță, că guvernul a rupt cu ori-ce tradițiune a trecutului, inaugurând epoca de distrugere în popor a credinței, a legăturii dintre biserică și credincioși. Și această se întâmplă în regalul Sfântului Ștefan, care stă sub patronagiul Sfintei Fecióre Maria, maica Domnului nostru Iisus Christos.

Eu, dnii mei, așa cred, că o lege proiectată pentru a fi bună, trebuie în primul loc să fie impusă de necesitate.

Ce necesitate însă impune actualele reforme în locul instituțiilor sacramentale, cari există dela începutul creștinismului spre cea mai mare mulțămire și mângăiere sufletescă a creștinilor?

Interesele statului? Nu-mi pot închipui nici un interes de al statului, care să nu

prosperizeze sub instituțiile actuale bisericesci. Dovadă despre această este trecutul de mai multe vécuri. Dimpotrivă: eu cred tare, că interesele statului, dar adevăratele interese, nu cele închipuite, ar fi periclitare prin actualele reforme. Pentru că statul nu poate avea interese deosebite de ale popórelor, din care este alcătuit, și chemarea statului nu poate fi decât a promova binele și fericirea popórelor.

Ori se șintesc prin actualele proiecte de legi împăcarea diferențelor confesionale? Va să șică: acestea nu se pot rezolva în alt chip, ci este nevoie să se înlăture însăși instituțiile sacramentale? Pe temelul principiului de egalitate fără nici o îndoială, ori ce asemenea conflict se poate rezolva și fără a se vătămă vre-un drept al confesiunilor și statului. Pe temelul aceluiași principiu, se pot regula și relațiunile dintre stat și biserică, respectându-se totdeauna și dreptul și ordinea de stat, mai ales când știut este, că această rezolvare se poate face fără a atinge confesiunea și conștiința sufletescă a cetățenilor. Dacă, după cum se afirmă, statul nu se poate acomoda dogmelor, atunci li este cu puțință, e dator chiar, să respecte dogmele să nu neliniștescă confesiunile, să nu exercite forță asupra sentimentelor religioase ale cetățenilor, cari compun și susțin statul.

La noi, în biserică gr.-or. instituțiile sacramentale se basază pe canóne; nu știu deci, cu ce drept ar pute să casese statul pe cale civilă, unilateral, aceste instituții sacramentale și canonice, dela o biserică recunoscută în stat; bine înțeles nu în chip constituțional și liberal; usând de modalități absolutistice ori chiar despotice, da, totul e cu puțință, cunoscut fiind adevărul cuprins în cuvintele *pro ratione voluntas*.

Cred apoi, magnifici domni, că dacă se aduce legea trebuie să fie folositoare pentru înțregă țără.

Ce folóse putem însă aștepta dela introducerea acestor reforme bisericesci? Am avut onórea să vi-o spun mai înainte. demoralizația și nimicirea familiei.

După mine unul, lucrul e fórt natural. Abătând poporul dela instituțiile sacramentale, cu care a fost obicinuit din vremuri depărtate, și obicinându-se cu cele civile, ce li-s'au impus cu forța, nimbul, valórea și sfînțenia celor dintăiu încetul cu încetul va scăde în ochii lui; ha vădând, că nu mai are nevoie de preot la contractarea căsătoriei, nu-l va chema pe preot nici la botez nici la înmormântare, până-ce la urmă nu-i va trebui nici biserică. Și ce va fi óre atunci cu familia? Nu se va deschide óre în acest chip o pórtă largă demoralizațiunii, spre nimicirea poporului, un réu, a cărui cauză de sigur nu biserică va fi. Și că demolizarea poporului va avea drept urmare decadența, putem să o aflăm din istoria omenimii; mai deapropie însă putem să o vedem din acele sălbătăcii, care tocmai acum se petrec în unele state străine, la care se reflectă din unele părți pentru a arăta, că biserică poate să prospereze și pe lângă căsătoria civilă. Ce fel de prosperitate e asta ni-o spun și petele și mizeriile cetățenilor de acolo și care în toate zilele pătrund la noi.

În sfârșit cuget, că ori-ce lege ce se aduce trebuie ca să fie cerută de cătră locuitorii țării și bine primită de ei.

Dar' cine a cerut vre-odată aceste reforme bisericesci? Nimeni. Cum a primit poporul vestea despre punerea lor la cale? Cu cea mai mare indignare. Auđindu-se numai șcierea despre aceste proiecte de lege, simțămintele întregii țeri s'au revoltat. Tóte confesiunile, póte cu excepția uneia, și-au ridicat vocea și s'au pronunțat în mod energetic în contra subminării temelilor religioase și morale. Îndeosebi, biserică noastră română gr. or., îndată după publicarea acestor proiecte de legi, s'a declarat în contra lor atât în sínódele bisericesci cât și în adunări speciale și anume pe întreg teritoriul metropoliei, cerându-ne nouă episcopilor să protejăm la locuri competente în contra introducerii lor. În chipul acesta s'a pronunțat fiecare naționalitate, ba chiar și majoritatea magiarilor romano-catolici din această țără; scurt, majoritatea absolută s'a declarat cu tóată hotărîrea în contra ideoilor anticreștine, prin care se șinteste regularea chestiunilor cuprinse în aceste proiecte de legi, atacându-se teodată liniștea și pacea în sanctuarul familiei.

Fată cu aceste declarații generale, din altă parte s'au pus tóte pârghiile în lucrare spre a paraliza prin adunări comitatense impresia lor covășitoare; însă înzadar, căci voturile adunărilor comitatense își perd valórea lor față cu milioanele de suflete ale cetățenilor, care s'a pronunțat în chip liber, independent, necălăuzit de nimeni decât de sentimentele lor jignite, în contra acestor reforme politice bisericesci, stricăcioase, ba primejdioase pentru biserică. Și asta este adevărată, înneșificata opiniune publică a țerii față cu reformele bisericesci în general.

În al cui folos vrea deci guvernul a introduce aceste reforme, dacă țara nu le vrea ci le porhoreșcă?

Dar' se știe, magnifici domni, că liberalismul, spiritul timpului, patriotismul și Dumnezeu știe câte frase mai reclamă aceste reforme.

Dar ce are de a face liberalismul cu credința? Și óre exercitarea presiunii asupra cetățenilor și forțarea în ale credinței este liberalism?

E frumoasă și sublimă idea liberalismului, dar nu se poate tăgădui că multe — deși triste — parade se fac astăzi cu acest cuvânt sublim și frumos. Eu însă cred, că noi nu ne putem juca ca cu bilele cu acest cuvânt.

Eu știu, că numai un liberalism poate fi adevărat, și anume acela, care se mișcă în cercul principiilor morale.

Tot ce este afară de acest cerc, este imoral și prin urmare de condamnat. Legea morală stă de asupra tuturor legilor; așa dar fiecare ființă trebuie să i-se supună, astfel și liberalismul, dacă vrea să fie liberalism, trebuie să fie supus legilor morale.

Tot astfel stăm și cu spiritul timpului și cu patriotismul. Până când sunt în consonanță cu legea morală sunt bune, și laudabile, îndată ce se abat însă, își perd meritul și valórea lui morală. Spiritul timpului este lumina, și lumina nu se potrivește cu întunecatul intoleranței: ér patriotismul adevărat nu face deosebire între fiii a acestei patrii, ci pe toți deopotrivă îi îmbrățișează și îi scutesce sub aripile sale.

Mai este în urmă un argument, de care se folosesc spriginitorii proiectelor politice bisericesci. Anume: ei șie, că aceste sunt un mijloc puternic spre înaintarea unificării naționale, prin magiarizarea naționalităților nemagiare ale acestei țeri.

E trist de tot, dlor magnați, că în patria noastră se pot ivi asemenea idei.

Inițiatorii acestui curent nu văd óre, că nisuițele lor în această direcție este o simplă utopie; un anachronism demn de întunecimea evului mediu, un fiasco al liberalismului în fața popórelor culte ale Europei?!

Nu văd ei óre, că naționalitățile au ajuns la conștiința națională, își iubesc naționalitatea și vreau să móră, ceea-ce i-a lăsat Dumnezeu pe acest pământ?! Și dacă unuia li este permis de ce se nu-i fie și altuia? Quod uni justum alteri aequum esse debet! Precum au trăit aceste popóre o mie de ani cu limba și datinele lor, de ce să nu pótă trăi și de aci înainte? Scím, că fiecare acțiune produce reacțiune și n'ar fi bine, ca aceste două să se potenteze.

Ađi trăim încă în pace și dea Dumnezeu, ca și mai departe pace să avem; dar timpul e schimbător și deodată ne putem trezi, că un nou vifor se năpustește asupra patriei noastre și ce vom face atunci? Cum ne vom pute apóra óre în contra inamicului comun, când popórele noastre înșiși trăiesc în inimizăție?

Dlor magnați, biserică noastră română gr.-or își vede atăcată baza existenței sale prin aceste reforme. Își vede atăcată credința, datinele religioase, întregă sa viață bisericescă, basată pe dezvoltare istorică de sute de ani, și în urma acestora, drepturile sale canonice, garantate și codificate în legile țerii.

Biserică această, care în patria noastră are un însemnat număr de credincioși, de mai multe ori a protestat cu energice cuvinte în contra reformelor din sesiune, prin adunări populare. Astăzi póte că nu vor.

fi considerate aceste proteste, dar vor fi și trebuie să fie considerate mâine poimâine, atunci când principiul moral și prin urmare adevăratul liberalism va ajunge la învingere deplină, recunoscându-se egalitatea națională și profesională a tuturor popoarelor și confesiunilor. Da, egalitatea tuturor popoarelor și confesiunilor, care în măsură egală își dau averea și-și varsă sângele pentru susținerea acestei patrii. Caveant ergo consules, nequit regnum detrimenti capiat!

Nu pot deci să primesc proiectul din cestiune, ca baza pertractării speciale.

Noutăți.

Personal. Escelența Sa I. P. S. D. arhiepiscop și metropolit Miron Romanul sosese dela Budapesta azi, în 29 Sept. (11 Oct.) a. c. cu trenul dela 1½ ora.

Proiectul de lege despre purtarea matricolelor s'a primit cu majoritate de voturi în ședința de Marți a casei magnaților.

Dela curtea regală română. Din Sinaia se scrie, că curtea regală va rămâne acolo până în Decembrie. Prințesa Maria așteptă aici evenimentul fericit familial și botezul tot în Sinaia se va serba.

Esposiția de pome și de vite dela Seliște s'a închis Luni d. a. asistând un public numeros. Vicepreședintele dl I. de Preda a ținut o cuvântare despre fabricațiunea vinului de pome (cider). După închidere esponenții au luat frumoasă hotărâre de-a trimite pomele premiate deținătorilor noștri politici dela Vaș și Seghedin.

Procesul Memorandului. Actul final al marelui proces politic al Memorandului s'a petrecut Marți, în 9 Octobrie când a stat înaintea juriului de presă din Cluș dl Septimiu Albini. Este știut, că la procesul din Maiu al Memorandului dl Albini fiind bolnav, pertractarea făcută de densus s'a amânat și ea s'a ținut azi. Descurul s'a anunțat din Cluș interesul publicului magiar față de acest proces a fost mic. Procesul s'a pertractat în sala tribunalului, unde public magiar s'a prezentat puțin; români au fost în număr mai mare și ar fi intrat și mai mulți, dar nu li s'a dat bilete. Acusatul a fost fără apărător. După constituirea juriului a urmat interogatoriul, ér după prânz a ținut procurorul Lázár Aurél rechizitoriul său bombastic, apoi a vorbit pe scurt acusatul precisându-și poziția și declarând că se alătură la cunoscuta declarație, cetită de presidentul comitetului nostru național Dr. Ioan Rațiu. După replica procurorului și resumairea făcută de president, jurații se retrag și reapărând în sală, presidentul lor Dr. Farkas a enunțat următorul verdict:

1. Conține Memorandul agitație și agitatie prin atacarea puterii obligătoare a unei legi? 11 voturi: da, unul: ba.

2. Participat-a S. Albini la răspândirea Memorandului? 11 voturi: da, unul: ba.

3. Este S. Albini vinovat de agitație? 10 voturi: da, două: ba.

Pe baza acestui verdict tribunalul după o scurtă consultare a declarat pe acusat la 2½ ani închisore de stat, la suportarea în solido cu ceilalți condamnați a cheltuelilor pertractării prime, la suportarea personală a cheltuelilor pertractării de acum (în suma de 37 fl 46 cr.) și a cheltuelilor întreținerii în temniță, precum și la publicarea sentenței de astăzi în foile „Nemzet“, „Kolozsvár“, „Ellenzék“, „Erdélyi Hiradó“, „Hermannstädter Ztg.“, „Tribuna“ și „Fóia Pop.“

Acusatul a înaintat cerere de nulitate.

Denumire. După cum se anunță, Escelența Sa dl FML. de Galgoczy este numit comandant de corp al armatei ces. și reg. corpul 12 (Ardél) și totdeodată distins cu titlul de consilieriu intim.

La procesul „Dreptății“. „Drept.“ scrie: Dl Ioan Nedeleu avocat în Lugos a prezentat ieri d. a. tribunalului din Timișoara în numele dlui Dr. V. Branișce cererea, de a amâna cu șase săptămâni șinearea

pertractării finale, din motivul că acusatul e în urma îndelungatului și gravului său morb atât de slăbit, în cât i este cu neputință a lua parte la pertractarea fiesată pe 11 Octobrie. Cererea e spriginită prin un atest medical estradat de DD. Lichtscheindl și Dr. G. Bécsi, medicii, sub a căror îngrijire stă acusatul. — Precum anunță „Drept.“ de azi, procesul s'a amânat pe timp nedeterminat.

Adresă de recunoscintă. Din partea femeilor române din Cluș i s'a trimis dlui V. A. Urechă o adresă de recunoscintă.

Manevrele române. M. S. regele Carol, însoțit de curtea sa militară a plecat din Sinaia pentru a se duce la Văsluiu, unde va asista la marile manevre. Manevrele din anul acesta vor fi de o însemnătate mare, căci de vr'o patru ani nu s'a dat o dezvoltare atât de întinsă simulacrelor de luptă, ce sunt atât de importante în arta militară modernă. Pe lângă exercițiile trupelor, experiențele asupra rezistenței ómenilor la oboseală, se vor face încercări foarte importante privitoare la mánuirea puscilor noué și la modificările tactice necesitate de noua armă. O parte însemnată va fi experiența practică de mobilisare repede și de transportat pe căile ferate. De aceea în anul acesta se pune și un mare interes de către cei competenți în materie, și toate statele vecine au ținut a trimite reprezentanți autorizați pe câmpul manevrelor armatei române.

Agitațiune contra sancționării căsătoriei civile. Un diar catolic adresază următoarele întrebări cărții teologiei pogarției: „Find podăniunea erării păcatului necăria, și fiind podăniunea acolo unde e și intențiunea serioasă de a îndrepta păcatele, e întrebare: 1. Póte fi absolut de păcate un principe, care sancționéază legi vătămătoare pentru biserică, până când nu retrage acele legi? 2. Dacă nu le retrage până la mórte, póte fi absolut pe patul morții? 3. Dacă nu le retrage: póte fi înmormântat bisericese?”

Convocare. Membrii comitetului central al Reuniunii învățătorilor gr. or. din districtul Sibiului sunt prin acésta poftiți la o ședință pe Vineri în 12 Octobrie (30 Sept.) la 4 óre p. m. în sala profesorilor dela „seminariul Andreian“. Se vor discuta afaceri referitoare la adunarea generală. Sibiu în 9 Octobrie 1894. Dr. Petru Span v. pres.

Regele Sârbiei Alecsandru s'a reînțors în Belgrad. Duminecă va călători la Budapesta și după doué zile și va continua călătoria la Berlin. El nu va fi însoțit de nici un ministru.

Un bătrân de 106 ani a fost în zilele trecute călcat de un car în Chezdi-Oșorheiu. El se numește Mihail Popovici și s'a bucurat de bună sănătate. A fost numai decât transportat în spital și se asigură, că se va însănătoșa în curând.

Cutremur de pământ. Din Mischiu comitatul Turda-Arieș — se scrie, că în nopțea de 4 spre 5 Octobrie a fost acolo un puternic cutremur de pământ, cum nu s'a mai pomenit vre-odată. Cutremurul a durat 5 minute, umplând de frică și de gróză pe locuitori. Cutremurul a fost însoțit de un vuet adénc, încât mulți credeau la început, că se apropie o mare furtună. Tóte casele de pe țărmul stâng al riului Arieș s'au crepat; pe câmp s'au dărimit mai multe căsiciore zidite din pétră și din țărmul de stâncă al riului s'a despicat o bucată în lățime de trei metri până în fund. Ómenii se tem, că cutremurul se va repeta. În cazul acesta comuna e amenințată cu dirtrugere, fiind și de altfel aședată pe un teritriu vulcanic.

Pulberea fără fum în România. Ministrul român de rășboiu a hotărít, ca pulberea inventată de oficerii români pentru cartușele armelor Mannlicher, să fie fabricată în țérrá. În acest scop ministrul de rășboiu a înțermis o comisiune, care să se ocupe pe cestiunea instalățiunei unei fabrici de pulbere și să presinte un raport detaliat asupra acestei cestiuni.

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Din munții apuseni, Septembrie 1894.

O dorință vechiă a parochienilor din Mogoș-Mămăligani tractul protopresbiter al Lupșei s'a îndeplinit în 18 l. c. cu actul sfințirii bisericei de acolo, zidită aproape de 60 de ani și curénd reparată la stăruința zelosului paroch Vasilie David.

Actul sfințirii ea delegat arhiepiscopesc l'au sévêrsit P. O. D. protopresbiter tractual, Ioan Danciu încunjurat de asistința alor 9 preoți cu o rară solemnitate, și finindu-o cu o cuvântare acomodată, în care cu cunoșcătura elocință a desfășurat însemnătatea bisericei și școlii, prezentându-le ca, pe cei mai puternici factori ai luminării poporului nostru, și punénd în vedere imensele folóse atât vecinice cât și vremelnice ce au adus părinților noștri, și vor aduce încă îndecit noúei generațiuni, dacă se va conforma învățăturilor propagate în aceste foculare.

Mult a contribuit la potențarea solemnității actului corul plugarilor din Ofenbaia dirigiat de învățătorul, Nicolau Fodorean, fiind ascultat cu duioșă în mulțimea credincioșilor din loc și jur.

Finindu-se serviciul divin am fost poftiți la banchetul aranjat cu concursul parochienilor de parochul local, care-i servește spre onore atât Dsule, cât și stimatei sale soții dómnei preotese, căreia-i păstrăm tributul recunoscinței pentru escelența dirigerii a banchetului și deosebită atențiune observată față de óspeți.

Ca la tóte ocasiunile solemne așa și aici s'au rostit mai multe toaste, între cari amintesc pe cel dintâiu indicat de Părintele protopresbiter întru sănătatea și în delungarea vieții a capului nostru bisericesc Inalt Prea Sfințitului Domn arhiepiscop și Metropolit Miron Romanul — primit între frenetice aplause.

Prânțul finit, am avut plăcere a asculta cântările veselitate de masă obicinuite la noi, escutate solo de simpaticul dirigent al corului amintit și în amurg terminate cu o serată improvizată cu concursul coristilor săi.

Astfel trecută acésta și însemnată în dorii zilei următoare ne-am despărțit de simpatica familie a parochului, ducute suveniruri, și făcénd reînțorcerea prin piscurile romanticilor noștri munți.

Unul dintre asistenți.

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Țera noastră.

Descriere poporală a Ardélului

de

Silvestru Moldovan.

(Urmare.)

Astfel s'au întemeiat școléle și institutele române din Blaș, cari sunt: gimnasiul cu 8 clase, seminariul teologic, cu curs de 4 ani, preparandia cu curs de 3 ani, școlă de fetițe și școlă normală (primară), apoi internatele de băeți și de fetițe. Tóte aceste sunt instalate în frumoșele edificii, ce mărginesc spre resărit piața pătrată a Blașului.

Școléle din Blaș au devenit renumite curénd după întemeierea lor și au început a fi bine cercetate. Pe timpul episcopului Aron numărul școlárilor era peste 300.* De atunci și până în zilele noastre, în curs de 140 ani, din aceste școlé au éșit un număr mare de ómeni cu sciință de carte, cari au propovedit cultura în tóte părțile locuite de români. Într-unu din aceștia au fost unii dintre cei mai însemnați bărbați de-ai noștri, ale căror nume sunt eternisate pe paginile trecentului nostru și vestesc rolul și însemnătatea acestor aședăminté de cultură națională.

* În anul școlar din urmă 1893/4, au fost înscriși numai la gimnasiu 493 de elevi.

„In aceste școlé — dice scriitorul anonim — a réșunat odinórá glasul deșteptorului al apostolilor românismului George Șincai, Sam. Klein și Petru Maior, în ale căror scrieri generațiunile române dinainte de 1848 au aflat légănul originii nóștre, au cunoscut trecutul nostru dureros și au găsit motive de a se însufleși pentru viitorul poporului românesc.

„De pe catedrele acestor școlé s'au auzit într'un șir de ani glasul părintelui filologiei române Timotei Cipariu, ale cărui scrieri chiar și pentru cei ce nu le apróbbă întru tóte, forméază și astăzi baza ulteriórelor studii pe câmpul cel vast al filologiei și istoriei limbei române.

„Între păreții acestor școlé George Barișiu a învățat a rămâne român, cum se exprimă densus în testamentul seu și a cunoșce mijlocele cu cari un popor póte înainta în cultură și a elupta drepturile sale politice.

„Din Blaș a pornit Aron Pumnal, ca să trezescă conștiința națională a frașilor din Bucovina și Samoila Vulcan spre a deveni mecenatele literașilor români și întemeietorii gimnasiului din Beiuș pentru frașii din Ungaria.

„In Blaș s'a format acea cunosciință națională în sufletul lui Andreiu Mureșan, care s'a manifestat cu atâtă putere și frumosețe în clasicul „Deșteptă-te Române“ și s'a prefăcut apoi în conștiința unui popor întreg.“

Aici a studiat timp mai scurt și poetul nostru Mihaiu Eminescu și mulți alții.

În mijlocul școlélor și institutelor se nalță falnic biserica catedrală, cu doué turnuri. Ea la început a avut numai un turn, la mijloc; în forma ei frumoșă de acum a fost reedificată de episcopul Lemeni, care i-a ridicat cele doué turnuri și a făcut frumosul frunțar, ce este o podóba a acestei biserici. În piață se află mai multe case de ale capitlului metropolitan, în cari își au locuința canonicii capitulari.

În apropierea piaței spre méddăi-apus se află frumoșă reședința saau cum se mai dice castelul metropolitan. El a fost odinórá proprietatea principelui Michael Apafi, ér apoi trecénd în posesiunea ștaului, a fost dat dimpreună cu domeniul, bisericei gr.-cat. Aici se află oficiul archidieceșan și o biserică; lângă castel se estinde o grădină mare și cultivată artistic. În cripta de sub biserică sunt înmormențați dintre episcopi Petru Pavel Aron, Atanasiu II. Rednic, Gergoriu Maior, Ioan Bob și metropolitul Ioan Vancea. Ceialalți, anume metropolitul Alecsandru Sterca Șuluș e înmormențat în cimitierul Blașului, Lemeni în Viena, ér Inocențiu Klein dorme somnul vecinic de parte de pământul scump al patriei, în Roma, în biserica S. Atanasiu, visând redeșteptarea și fericirea poporului său.

(Va urma.)

Convocare.

Adunarea generală a despărțéméntului II al „Asociațiunii transilvane pentru literatură română“, se convocă pe ziua de 21 Octobrie 1894 st. n. la 11 óre dimineța în comuna Vlădeni în localul acomodat spre acésta, la care se invită on. membrii și toți cari se intereséază de progresul poporului român.

Zernesci, în 8 Octobrie 1894.

Direcțiunea despărțéméntului.

Nicolau Garoiu, Ioan Strevoiu,
director. secretar.

Avis.

Restaurațiunea aflătoare în Sibiu în strada Poplăcii, renovată fundamental și cu un deosebit gust, se va deschide Sâmbétá în 1/13 Octobrie a. c. în mód festív cu musică militară. Publicul P. T. din Sibiu e prin acésta respectuos rugat a participa în număr cât mai numeros.

Pentru serviciu prompt, cât și pentru mánări gustuóse și beuturi curate garanțéază

George Ardean,
proprietar și restaurateur.

Loterie.

Miercuri, în 10 Octobrie, n. 1894.

Brünn: 1 62 42 75 32

6134 szám.
urb. 1894.

[209] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi m. kir. törvényszék közhírre teszi, hogy Nagykezd község határátólános tagosításának megengedhetősége iránt báró Apór Zoltán kir., törvényszéki bír. vezetése alatt megtartandó tárgyalás határidejéül 1894 évi november hó 3-ik napjának d. e. 9 órája Nagykezd község hivatalos helyiségébe kitűzték: mikorra a község összes birtokosai azzal idéztetnek meg, hogy a meg nem jelenők úgy tekintetnek, mint a kik a tagosításba beleegyeznek és hogy a kérvény első példányát érdekeltek ezen kir. törvényszéknel betekintethetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1894 szeptember 24 én tartott üléséből.

Vén András,
elnök.Vestá,
jegyző.

Nr. 724/894

[206] 2—3

EDICT.

Maria Fleaca de legea gr. or. din Apoldul-inferior, protopresbiteratul Miercurei, care de preste 5 ani de zile a părăsit cu necredință pe legiuitul

ei bărbat Moise Urs de legea gr. or. tot din Apoldul inferior; și a pribegit în lume fără a se sci locul ubicațiunii ei, se citéză prin acésta a se presenta înaintea subseminatului oficiu protopresbiteratul în termin de 6 luni de zile dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorțial intentat ei de bărbatulsău, să va pertracta și decide și în absența ei.

Miercurea, la 21 Septembrie 1894. Oficiul protopresbiteratul gr. or. al trac-tului Miercurei.

Ioan Droc,
protopop.

Nr. 453/894.

[207] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de învățător adjunct (oventual învățătorésă) sistemisat la școlă română gr.-or. din Viștea superiără protopresbiteratul Avrigului, se escrie prin acésta concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: salariu anual de 200 fl. v. a care se acopere din repartițiune și se solvesce în patru rate decursive din cassa bisericeii, cuartir și lemne pentru foc

Alesul învățător va provedea și instrucțiunea în școlă de repetițiune. Doritorii de a ocupa acest post se-și substernă cererile concursuale instruite conform legilor în vigore la subseminatului oficiu protopresbiteratul în Avrig (posta Avrig, Felek, Szebenvär-megye) până la terminul susindicat.

Avrig, 18 Septembrie 1894.

In conțelegere cu comitetul parochial concernent. Oficiul protopresbiteratul gr.-or. al Avrigului.

Ioan Căndea m. p.,
protopop.

Nr. 718/753 1894

[208] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci la școllele confesionale gr.-or

române din jos semnele comune, în protopresbiteratul Brașovului, prin acésta se escrie concurs cu terminul 15 zile dela prima publicare.

1. Zizin, cu salariu anual 300 fl.; dela popor prin repartiție 100 fl. din fondul bisericeii 150 fl. și venite-le cantonali 22 fl. 10 cr. și colecta benevolă 28 fl. și cuartir liber.

2. Feldióra, cu salariu anual 300 fl. prin arunc și dreptul de pășunit 6 vaci și relut de cuartir 25 fl.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi, vor avea a asterne rugări de concurs instruite conform legilor în vigore subseminatului oficiu protopresbiteratul.

Brașov, în 15 Septembrie 1894.

Oficiul protopresbiteratul gr.-or al Brașovului în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Ioan Petric,
protopop.**AVIS.**

In librăria tipografiei archidieceesane se află de vëndare următoarele cărți:

[169] 4

I. Cărți bisericesci.

Biblia ilustrată testamentul vechiu și nou, nelegată fl. 10, legat fl. 15.—
Chiriocodromion (Cazanie), nelegat fl. 10, legat „ 12.—
Evangelie, neleg. fl. 8 leg. în „ 18.—
Ocoich mare, neleg. fl. 17, leg. „ 20.—
Ocoich mic, neleg. fl.—60 cr. leg. „ —75
Orologion (Ciaslov) neleg. cr. 60, legat „ —75
Proscomidia altariului „ —25
Penticostariu neleg. fl. 8, leg. „ 10 —
Rânduiala la sfințirea bisericelor „ 2.50
Triodion cu Strajnic neleg. fl. 20, legat „ 25.—

II. Cărți scolare.

Abedar, de Zacharia Boiu nel. cr. 20 leg. „ —24
Abedar, de Ioan Popescu nel. cr. 20 legat „ —25
Abedar, de Silvestru Moldovan nelegat cr. 20 leg. „ —25
Abcedar magiar-român, de N. Putnoky leg. „ —20
Aritmetica, de P. Dima „ —32
Abcedar, de Dogariu & Dariu I. = 30 cr., II. = 20 cr., III. = 35 cr., IV. = „ —45
Aritmetica după Lurz „ —20
Aritmetica de Vlaicu I = 20 cr. II. = 25 cr. III = „ —35
Carte de cetire de Z. Boiu p. I. ediție nouă. nel. cr. 30 leg. „ —40
Carte de cetire de Z. Boiu p. II. nel. cr. 25 leg. „ —30
Carte de cetire de Ioan Popescu legată „ —70
Catechism de M. Toma „ —30
Catechism bogat „ —50
Cărticică de rugăciuni pentru copii leg. frumos ed. nouă „ —15
Comput de Ioan Popescu „ 1-20
Compendiu de Pedagogie de I. Popescu ed. nouă „ 2.—
Compendiu de drept canonic ediție nouă „ 3.—
Conducător la Abcedar de I. Popescu „ —10
Culegere de cântece naționale. „ —25
Carte de cetire magiără de Crișan și Putnoky partea I. = 70 II. „ 1.—
Carte de cântări bisericesci pentru copii „ —12
Curs de limba magiără de Molnár I. II. III. a „ —20
Constituția patriei de Ioan Popovicu leg. „ —20
Chemia elementară de Vlaicu „ —80
Chemia anorganică de Filipescu „ —80
Drepturile și datorințele civile „ —20
Elemente de Geografia de Zacharia Boiu „ —30
Elemente de Istoria patriotică de Z. Boiu „ —30
Elemente de Istoria nat. și Fisica de Z. Boiu „ —30
Elemente de Fisică de I. Dariu „ —30
Fisica de Făgărășan „ —40
Gramatica română de Mihelțan cl. II. = 10 cr. III. = 16 IV. = „ —24
Geografia pentru școl. populare de I. Dariu leg. „ —35
Geografia pentru școl. populare de Moldovan & Făgărășan „ —30

Geografia pentru școllele medii de Moldovan & Făgărășan I. fl. 1.20
Geografia pentru școl. medii de Moldovan & Făgărășan II. „ —50
Geografia pentru școllele medii de Făgărășan & Bârsan II. „ 1.—
Gramatica română de I. Dariu „ —25
Gramatica limbei magiäre de Crișan & Putnoky „ 1.—
Istoria biblică pentru școl. populare „ —30
Istoria biblică pentru școllele medii „ —55
Istoria bis. rom. de Șaguna I. II. „ 3.—
Istoria de Dr. Ilarion Pușcariu „ 1.50
Istoria bisericescă ptru școl. pop. „ —35
Istoria bisericescă pentru școllele medii I. II. „ 1.—
Istoria Ungariei de Dr. N. Pop. „ —25
Istoria Ungariei de S. Moldovan. „ —26
Istoria Ungariei pentru școllele secundare de V. Goldiș „ —80
Istoria universală pentru școllele secundare de V. Goldiș „ 1.—
Istoria naturală de Dr. D. P. Barcian I. = 50 II. = „ —60
Istoria literaturii române de Lazariu „ 1.—
Legendar român de V. Petri „ —50
Legendar magiar român de N. Putnoky „ —30
Limba maternă de Dr. Ilarion Pușcariu, ed. nouă „ —40
Mărturisirea ortodocșă „ 1.20
Pastorala veche „ 1.—
Pastorala nouă „ 1.50
Pomăritul de D. Comșa „ 1.—
Principii din Pedagogie de dr. Il. Pușcariu „ 1.—
Psihologia empirică de I. Popescu „ 2.—
Teologia dogmatică „ 1.—
Teologia morală „ 1.50
Toldy, Narațiune poetică de Crișan & Putnoky „ —70

III. Cărți literare.

Biografia fericitului Șaguna de N. Popea fl. 2.50
Istoria biser. politico-naționale. „ 1.—
Enchiridion s'au carte manulă de canone „ 4.—
Învățătorul și poporul de Marienescu. „ —50
Polemia contra Heliad „ —50
Calendariu pe anul 1895 „ —30
Serisori apologetice „ —50
Sunete și resunete de Z. Boiu „ —50
Scrierea sf. Ioan gură de aur. „ —50
Vocabular român germân „ —70
Anghira creștină (cuvântări) funebrele de T. V. Gheaja „ 1.50
Anecdote și glume de T. V. Gheaja „ —65
Antologie română de Manliu „ 1.75
Cel mai mare bine din lume de Făgărășan „ —20
Cine ce face lui își face, comedie întrun act pentru tinerimea școlară „ —10
Codicele de Mateiu Voilean „ —80
Colinde de A. Marienescu „ 1.10
Compas românesc de P. Petrescu „ —50
Cuvântări funebrele de Z. Boiu „ 1.50
Crestomația română de I. Manliu „ 1.75
Date istorice de I. C. Pușcariu „ 2.—
Descănțele populare de Marian „ 2.—
Documente pentru limbă și istoriă de Dr. Il. Pușcariu. „ 2.50

Doine și strigături de St. Muntean fl. —12
Foi comemorative la serbarea 12/24 Maiu 1892 a lui G. Bariș „ —80
In memoria lui G. Bariș peosii de G. Joandrea „ —20
Intrebări de educațiune și instrucțiune studii pedagogice de Dr. P. Span „ 1.—
La Alma povesti de Constanța de Dunca Schiau „ —50
Leacsonul comunelor bisericesci din archidieceșă de Dr. Remus Roșca „ 1.—
Noul atac asupra școllelor năstre. Manual de drept cambial de I. Socaciu „ 2.—
Pace vouă de H. Drumond tradusă de D. Făgărășan „ —20
Primatul papal și infalibilitatea papei de I. Broju „ —25
Poessii de Andreiu Murășan „ 1.50
Poetica română de I. Manliu „ 1.75
Povesci ardelenesci din gura poporului de I. P. Reteganul I—V „ 1.25
Povestiri alese și intocmite de P. Petrescu „ —75
Retorica și stilistica de I. Manliu „ 2.—
S'a dus în țără novelă originală de Il. Chendi „ —15
Studiu diu economia națională de P. Petrescu „ —40
Satul cu comorile novelă de P. Petrescu „ —45
Stupăritul de C. Dimian „ —80
Vechia metropolie de N. Popea „ 1.50
Protocollele sinodale dela 1864—1893 tôte laolaltă „ 19—
Protocollele congresuale dela 1868—1891 tôte laolaltă „ 7.60
Statut organic „ —25
Regulament pentru parochii „ —10
Regulament pentru organizarea, provisorie a învățământului „ —10
Regulament pentru procedura matrimonială „ —20
Regulament pentru seminarul pedagogico-teologic Andreian, „ —10
Regulament pentru afaceri interne congresuale. „ —20

IV. Tipărituri.

Budget cōla „ —03
Catalog de clasă cōla „ —02
Catalog de clasă broș. din 10 cōle „ —30
Catalog de clasă broș. din 15 cōle „ —45
Catalog de clasă broș. din 20 cōle „ —55
Carte de evidență cōla „ —03
Carte de evidență leg. din 30 cōle „ 1.80
Carte de evidență leg. din 40 cōle „ 2.10
Chronica școlară leg. „ 1.50
Consemnarea pruncilor obligați a cerceta școlă cōla „ —02
Conspecte protopopesci, pentru noucun. „ —05
Conspect despre comunele matre și filie cōla „ —03
Conspect despre visitarea școllelor cōla „ —03
Conspecte de catechisația cōla „ —03
Conspecte scolare inv. (date statistice cōla „ —06
Conspecte prot. I. II. III. cōla „ —06
Conspecte de absenții săptămânale și lunare cōla „ —02

Contul capitalelor active cōla . fl. —.03
Estrase din protocolul botezașilor, cununășilor și morșilor esempl. „ —.01
Matricula școlară cōla cr. 2 legată din 50 cōle „ 1.50
Inventare pentru averea bisericelor „ —.10
Jurnal de casă cōla „ —.03
Jurnal de casă leg. 25 coli „ 1.65
Jurnal de casă leg. 30 coli „ 1.80
Obligațiuni ptru biserici esempl. „ —.01
Protocolul buneii invoiri cōla „ —.06
Protocolul buneii invoiri leg. din 50 cōle „ 4.—
Protocolul parochial cōla „ —.06
Protocolul parochial leg. din 50 cōle „ 4.50
Protocolul botezașilor cōla „ —.06
Protocolul botezașilor I. din 50 c. „ 4.50
Protocolul cununășilor cōla „ —.06
Protocolul cununășilor I. din 50 c. „ 4.50
Protocolul morșilor cōla „ —.06
Protocolul morșilor leg. din 50 c. „ 4.50
Protocol de esibite cōla „ —.03
Protocol de esibite I. din 30 cōle „ 1.80
Protocol de esibite I. din 50 cōle „ 2.50
Prot. de clasificățiune cōla „ —.02
Prot. de clasificățiune I. din 50 c. „ 1.50
Specificațiuni pentru nou cununăș cōla „ —.05
Testimonii scolare esempl. „ —.02
Testimonii de religie „ —.02

V. Icōne.

Icōna înmormântării domnului pe pânză „ fl. 2.50
Icōna înmormântării domnului pe hârtie „ —.50
Icōna celor trei Ierarchi pe hârtie „ —.30
Icōna Evangelistilor pe hârtie „ —.50
Portret Șaguna „ 1.—
Portret Gozșdu „ 1.—

VI. Requisite de scris.

Libele de scris à 1 cr. 100 „ —.70
Libele de comput à 1 cr. 100 „ —.70
Libele de dictando à 1 cr. 100 „ —.70
Caete de dictando din 6 foi 4 cr. dip 8 foi 6 cr. din 12 foi cu 8 cr. din 16 foi cu 12 cr. din 20 de foi cu „ —.15
Glasuri (tocuri de pene) și de ceruse rotunde și quadrate à 4, 5, 6, 8, 12, 20, 30, 40 cr. și „ —.45
Tocuri (cōde) de pene condeiu dela 40 cr. suta până la 50 cr. bucata.
Hârtie fină de scris de cancelarie și concept à 6, 7, 8, și 10 fl. miia de cōle.
Ceruse à 1, 2, 3, 4, 5, 6 și 7 bucata și suta à 80 cr. 1 fl. 1.20 1.80 2 și 7 fl.
Pene de scris dela 50 cr. până la 1 fl. 20 cutie constătătoare din 144 bucăți.
Tăblițe de pētră bucata 7, 10, 12 și 15 cu bucata
Tot felul de hârtie de epistole cu prețuri forte moderate.
Notese dela 4 cr. până la 1 fl. bucata.
Trăisti de școlă pentru copii, chipuri pentru copii, Circele, Văpșele și pensele, Hârtie sugativă.
Calemare, Liniale, hârtie pentru steglagiu, Albume, Blocuri, Ținte de desem; totfelul de negrelă, tôte acestea cu prețuri forte moderate.